A Szent Család Alexandriai Szent Katalinnal és Keresztelő Szent Jánossal

Alkotó	Marco Palmezzano Forlì, 1458/63 – Forlì, 1539
Készítés ideje	1529
Megnevezés	festmény
Anyag	fa
Technika	olaj
Méretek	magasság: 83,3 cm szélesség: 65 cm
Jelzet	Jelezve jobbra lent a cartellinón: „Marchus palmezanus | foroliuiensis fatiebat | MCCCCXX9”
Leltári szám	55.222

Leírás

Ugyanennek a kompozíciónak töredékesen fennmaradt vál tozatát a Szépművészeti Múzeum raktára őrzi, egy másik variánsa — melyen Szent Sebestyén Szent Katalinnal szerepel — szintén a Keresztény Múzeum kincse. A két variánson már nem olvasható évszám, így nem tudjuk, mennyivel ké szültek az itt reprodukált 1529-es példány előtt vagy után. Feltehető, hogy Palmezzano és műhelye akár több éven át is felhasználta ugyanazokat a kompozíciós sémákat, ha a meg rendelők körében sikeresnek bizonyultak. Marco Palmezzano legkiválóbb művei a századfordulót megelőző és követő néhány évből származnak. Ekkoriban még frissen éltek benne a Melozzo da Forli mellett tanultak, képeinek a tiszta térkonstrukció, a ragyogó színek és a plasztikus erő adott magas művészi rangot. A többnyire Forliban működő festő a későbbiek során már nem érte el azt a színvonalat, amelyet például a milánói Brera-beli Mária megkoronázása képvisel. Kompozícióinak szerkezeti szigora meglazult, gyakran esett a modoros önismétlés hibájába, művészete némiképp provinciális jelleget öltött. Anélkül, hogy a cinquecento úji tások érintették volna, mindvégig megmaradt a padovai, ve lencei, ferrarai quattrocento-tradíciók folytatójának. A kései mű adoráló Máriája előtt zöld drapériával borított mellvéden ül az ég felé mutató kis Jézus. Baloldalt a könyvet és pálmaágat tartó Szent Katalin áll, jobboldalt a párkányos pillér és a színes márványoszlop motívuma által kiemelve, a többi szereplőtől elkülönülve, Szent József néz ránk komoly, prófétai tekintettel. Mária és Szent Katalin között a gyermek Keresztelő figurája jelenik meg. Az öt szereplő a mozdulatok és tekintetek egymásra vonatkoztatása ellenére sem alkot iga zi csoportot, inkább egymás mellé és mögé helyezett mell szobroknak hatnak. Valamivel lendületesebb rajzú a háttér beli táj az ívelő hegyekkel és a dús lombú fák között előbuk kanó templom hangulatos részletével. Tátrai Vilmos 1993

Proveniencia

Simor János vásárlása a római Bertinelli gyűjteményből

Bibliográfia

• Cséfalvay Pál, szerk.: Keresztény Múzeum, Esztergom. Budapest, 1993. kat. sz.129. (Tátrai Vilmos)
• Sallay Dóra: Raffaele Bertinelli és reneszánsz képtára. Egy műgyűjtemény útja Rómától Esztergomig. Esztergom, 2009
• Togneri Dowd szerk. KATALÓGUS 9

- Mravik 1975, 55, 168 (ua.)
- Berenson 1968, I, 314 (ua.)
- Boskovits–Mojzer Mucsi 1964, 99, korábbi irodalommal (ua.)
- Grigioni 1956, 103–104, 354, 529 (ua.)
- Gerevich szerk. 1948, 86 (ua.)
- Berenson 1932, 414 (ua.)– Berenson 1936, 356 (ua.)
- Berti Toesca 1932, 958 (ua.)
- Gerevich 1928, 236 (ua., késôi mû)
- Colasanti 1910a, 407 és 1910b, iii (ua., a mester egyik legszebb mûve)
- Rényi 1879, 17 (ua.)
- Maszlaghy 1878 és 1891, 107. sz. (Marco Palmesano)